

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

Говор гувернера на презентацији Извештаја о инфлацији – август 2016.

Др Јоргованка Табаковић, гувернер

Београд, 17. август 2016.

Даме и господо, драге колеге,

Добро дошли на презентацију августовског Извештаја о инфлацији. Према већ устаљеној пракси, данас ћемо вам представити монетарна и макроекономска кретања у периоду од претходног извештаја и наша очекивања за ову и 2017. годину.

Међутим, пре тога, дозволите ми да се осврнем на нешто дужи период који је иза нас, јер су се недавно навршиле четири године откад сам изабрана на позицију гувернера Народне банке Србије.

Били сте, заједно с нама, сведоци бројних изазова, посебно оних из међународног окружења, с којима смо били суочени. Упркос изазовима, Народна банка Србије је остварила завидне резултате – инфлација је данас и уназад три године ниска и стабилна, што није био случај у претходном периоду. Разлог за то нису само међународне околности и ниска инфлација у међународном окружењу, јер је инфлација у међународном окружењу дуго била око 2%, а у Србији знатно виша и волатилнија. Управо су смањење наше унутрашње и спољне неравнотеже, као и одржана релативна стабилност девизног курса, кључно определили да се инфлација у Србији доведе на ниво који је данас упоредив са европским земљама, при чему смо избегли дефлацију. Показатељ поверења у Народну банку Србије и њене мере јесу и инфлациона очекивања тржишних учесника, који верују да ће инфлација и у наредне две године остати ниска.

У условима релативно високе евроизације финансијског система, која има дубоке корене и која је наслеђена из периода хиперинфлације, релативна стабилност курса нам је свима изузетно важна. Важна је, јер релативна стабилност курса значи мање притиске на цене увозних производа, а тиме и на домаћу инфлацију, а показало се и да је она камен темељац за укупну финансијску стабилност и предвидивост пословања. Мислим да смо у претходне четири године показали не само жељу већ и способност да постигнемо и одржимо релативну стабилност курса, и кад то није било лако, и када многе земље у томе нису успеле. Кажем способност, јер смо вредност динара очували уз већу ефикасност интервенција Народне банке Србије на девизном тржишту, а укупну стабилност смо постигли захваљујући пуној координацији мера монетарне и фискалне политике. Да ли је то тако можете судити на основу чињенице да је у протекле четири године динар депрецирао за мање од 3,5%.

Смањењем референтне каматне стопе са 11,75%, колико је износила у мају 2013, на садашњих 4,0%, што је њен најнижи ниво у режиму инфлационог таргетирања, Народна банка Србије је неспорно била и значајна подршка економском опоравку земље. Захваљујући томе, каматне стопе на динарске кредите привреди и грађанима пале су за преко 10 процентних поена. Охрабрују нас и ваша све чешћа питања баш о динаризацији, што и сами препознајете да се постепено, али сигурно она убрзава код становништва. Готово три пута већи ниво динарске штедње него на крају 2012. године тумачимо као раст поверења у домаћу валуту и оно што ради Народна банка Србије. Динарска штедња и даље није висока у поређењу са штедњом у страниој валути, али

константно расте. У првој половини ове године 75% нових кредита становништву било је у динарима. Задовољни смо када видимо да резултати које је остварила Народна банка Србије – ниска инфлација, релативна стабилност курса и дупло ниже каматне стопе на динарском тржишту – подстичу динарску штедњу и кредитирање становништва у динарима. Имајући у виду дубоке корене евроизације, свесни смо да ће динаризација бити дуг процес, али смо га започели. Не мање важно, раст кредитне активности не бележи се само код становништва – укупна кредитна активност опоравља се од друге половине прошле године и у јуну је раст домаћих кредита привреди и становништву износио 3,5% међугодишње.

Имала сам и имам одговорност да будем на функцији гувернера у периоду који је био све само не изванредан. Штавише, био је непредвидив и турбулентан. Али смо и у таквом амбијенту постигли и очували стабилност – ценовну и финансијску. А колико је значајна улога централне банке, имали смо прилику да се уверимо још једном, када је Велика Британија одлучила да изађе из Европске уније и када је Брежит изазвао глобалну узнемиреност инвеститора на светском финансијском тржишту. Међутим, захваљујући нашој правовременој реакцији, наше девизно тржиште је врло брзо умирено, а динар је тог дана ослабио за 0,1%. Већ од наредне седмице уследио је период апрецијацијских притисака на динар и у јулу смо купили више девиза него што смо их у целом другом тромесечју продали. Резултат таквог приступа Народне банке Србије је релативна стабилност девизног курса и повећан ниво девизних резерви по основу интервенција на девизном тржишту од почетка прошле године за 85 милиона евра.

Даме и господо, драги гости,

Надам се да су резултати које смо остварили недвосмислена потврда да ће Народна банка Србије остати посвећена одржању ниске и стабилне инфлације и стабилног финансијског система и у наредном периоду, јер је то најбољи начин на који централна банка може да подржи економски опоравак и даље јачање макроекономских фундамената у земљи.

У наставку конференције колеге из Директората за економска истраживања и статистику упознаће вас с детаљима у вези с нашим најновијим пројекцијама, а мени дозволите да констатујем да су макроекономски изгледи Србије још повољнији у односу на наш мајски сусрет. Очекујемо да ће се привредни раст ове године убрзати на 2,5%, а следеће године на 3%. Снажно побољшање фискалних изгледа настављено је и током другог тромесечја, вођено углавном одрживим повећањем наплате пореских прихода, а оцена је да ће тај дефицит ове године бити још нижи и да ће износити 2,5%. Инфлација је у јулу износила 1,2% међугодишње, а према нашим пројекцијама, вратиће се у границе циљаног распона у првој половини следеће године, а затим ће наставити да се креће у оквиру тих граница. Очекујемо и даље смањење текућег дефицита платног биланса – са 4,8% у 2015. године на 4,2% у овој години, као и да тај дефицит у потпуности буде покривен нето приливом страних директних инвестиција.

Дакле, смањење неравнотежа се наставља. Захваљујући пуној координацији мера монетарне и фискалне политике, Србија је данас много отпорнија на екстерне шокове – има знатно јаче макроекономске фундаменте и висок ниво девизних резерви. Прилике у којима се пројекције економских кретања узастопно коригују набоље нису честе и због тога нам је посебно задовољство што су претходних годину и по дана углавном обележиле ревизије пројекција набоље.

И у наредном периоду Народна банка Србије ће наставити пажљиво да прати и анализира дешавања на међународном финансијском и робном тржишту и на основу тога доноси одлуке како би се постигнута стабилност очувала.

На крају, али не мање важно, препознајући колико је комуникација с јавношћу важна за успех политике коју води централна банка, константно смо радили и на њеном унапређењу. У складу с праксом све већег броја централних банака да користе и друштвене мреже као канал комуникације, Народна банка Србије је од прошле недеље присутна на Твитеру и Фејсбуку и овом приликом вас позивам да наше активности пратите и путем тих медија.

Хвала на пажњи, сада бих реч препустила колегама из Директората за економска истраживања и статистику.